Lecţia de ştiinţe naturale

de Florin Lăiu

Dracul în şcoală

Părinţii noştri au făcut şcoală în timp de război. Era dificil, dar şi provocator, să înveţi despre lume şi viaţă, când lumea şi viaţa erau sfârtecate de bombe. Generaţia noastră a făcut şcoală într-un război mult mai devastator, războiul ideologic, lăsat moştenire de la cel venit cu escadrile şi tancuri.

De o parte era ştiinţa, care neapărat confirma filosofia marxistă, de cealaltă parte eram noi, ăştia mici şi neputincioşi, rămăşiţele „regimului burghezo-moşieresc", care îndrăzneam să crâcnim, sau chiar să afirmăm cu certitudine că există Dumnezeu. În faţa tăvălugului numit catedră, ne pomeneam uneori, opunând rezistenţă în numele unui singur crez: *Dumnezeu există, altminteri universul şi viaţa nu se pot explica pe cinstite. Dumnezeu există, altminteri nimic nu ar mai avea sens.*

A venit însă şi momentul în care orizonturile roşii s-au sfâşiat. Valorile tradiţionale ale credinţei, care supravieţuiseră sub stratul – oarecum protector! – al troienelor ateiste, s-au întâlnit, în mod firesc, cu ce mai rămăsese din creştinismul emisferei occidentale Şi a apărut pedagogul de şcoală nouă. Dar în spiritul aceluiaşi război. De data aceasta, religia pare înclinată să ocupe nostalgic, din ce în ce mai mult, locul ideologiei prăbuşite, iar ştiinţele naturale, care mai înainte ne înspăimântau cu spectrul lor ateist, au fost silite să dea un pas înapoi. Se doreşte scoaterea evoluţionismului din învăţământul general; el nu este pentru minorii catehumeni, ci pentru enoriaşii adulţi, aşa cum toate lucrurile care trezesc curiozitatea şi atracţia adolescentului sunt etichetate „numai pentru adulţi".

Şi în Biserică !

În cele mai multe ţări creştine, teologia a cerut armistiţiu ateologiei evoluţioniste, imaginându-se un compromis schizoid şi letal, care nu este nici ateism, nici creştinism autentic. Se numeşte *evoluţionism teist*, *creaţionism evoluţionist*, sau *darwinism creştin*. Mai pe româneşte, este credinţa că Dumnezeu ar fi creat universul, viaţa şi omenirea, prin legile oculte ale evoluţiei „naturale". Credinciosul ar trebui să se întrebe, foarte serios, ce loc ocupă dracul în acest lanţ al evoluţiei! Dar Iisus Christos? Şi spre ce evoluăm?

Această compromitere a învăţăturii creştine este faza cea mai critică a războiului care marchează şcoala acestui ultim segment al istoriei. Este o provocare insidioasă, care a câştigat deja mulţi teologi şi multe biserici. Ca urmare, creştinismul îşi pierde relevanţa, iar Biserica este tot mai abandonată – nefiind aceasta singura cauză. Secularismul triumfă, iar creştinismul se refugiază în zonele obscure ale psihologiei şi în cele – încă mai obscure – ale politicii. Care va fi viitorul nepoţilor noştri? Ce şcoală îi va forma şi în ce tabără se vor situa?

Bisericile şi credincioşii nu au dat suficientă importanţă acestei provocări. Mulţi repetă, cu inconştienţă, că teoria lui Darwin a căzut, că însuşi Darwin s-ar fi dezis de ea pe patul de moarte, că savanţii naturalişti devin tot mai credincioşi, sau că s-ar fi găsit nu ştiu ce evidenţă ştiinţifică de ultimă oră, care ar „demonstra" existenţa lui Dumnezeu. Ce este adevărat din toate acestea?

Procesul maimuţelor

Adevărat este că evoluţionismul face progrese. Adevărat este că evoluţionismul s-a impus de mult în comunitatea ştiinţifică şi a devenit o teorie respectabilă în societate, o filosofie care şi-a câştigat titlul de ştiinţă, întemeindu-se pe nu puţine observaţii ale ştiinţelor naturale. Este de asemenea adevărat că au existat cazuri penibile în care oameni de ştiinţă au apelat la fals, ca să-şi justifice teoria evoluţionistă. Dar este adevărat că şi unii creştini au apelat la o asemenea metodologie. Şi mai adevărat este că în ambele tabere te poţi înşela uşor, apelând la argumente de scurtă folosinţă.

Tensiunile social-politice existente astăzi în unele părţi ale lumii cu privire la statutul egal pe care ar trebui să-l ocupe în şcoală ideologiile care explică lumea (cu mai multă sau mai puţină retorică academică), sunt foarte provocatoare. Majoritatea specialiştilor în domeniu, educată în spirit naturalist, nu doreşte legitimarea creaţionismului ca alternativă în învăţământ. Nu acceptă nici o variantă de creaţionism, oricât de „ştiinţific", oricât de mult s-ar dilua în combinaţie cu evoluţionismul. În unele state, sub presiunea forţelor religioase, s-au dat legi care au obligat şcoala să introducă explicaţii alternative, pentru ca elevii să ştie că studiul despre origini nu este o problemă pe care ştiinţa a rezolvat-o. Aceste experimente cultural-politice sunt însă foarte efemere, iar comunitatea ştiinţifică reuşeşte să-şi recupereze prestigiul totalitar, aducând în special două obiecţii împotriva oricărei forme de creaţionism ştiinţific:

a) creaţionismul nu este ştiinţă, ci religie deghizată;

b) Sinagoga şi bisericile (Catolică, Ortodoxă, protestante), care cândva erau pur creaţioniste, admit acum că evoluţionismul trebuie respectat ca adevăr ştiinţific şi că, în teologie, există modele de armonizare cu Biblia. Locul creaţionismului este acolo unde se promovează mitologia religioasă, în stil fundamentalist, literalist, nu în viaţa reală.

Creaţionismul în dezavantaj

Simpatiile mele sunt totale pentru creaţionism. Şi nu pentru orice fel de creaţionism, ci pentru versiunea biblică. Dacă puţinii savanţi credincioşi încearcă şi explicaţii care să armonizeze relatarea Creaţiei cu datele ştiinţei, este cu atât mai bine. Rămâne însă condiţia ca autoritatea divină a Bibliei să nu fie ştirbită, şi atât datele ştiinţei, cât şi datele Bibliei să nu fie manipulate.

„Creaţionismul ştiinţific" însă este dezavantajat astăzi, din motive evidente. Evoluţionismul şi-a câştigat vechime, statut ştiinţific, popularitate, putere şi o armată de militanţi şi convertiţi, de la biologi, geologi şi fizicieni, până la jurnalişti, artişti şi teologi. Evoluţionismul are puternic sprijin legal şi material din partea statelor lumii. Creaţionismul, pe de altă parte, deşi mult mai vechi (sub forma diverselor credinţe), este, în fapt, mult mai tânăr, ca preocupare ştiinţifică. Argumentele deosebit de interesante, unele foarte puternice, pe care le aduce în favoarea unei Creaţii inteligente şi în favoarea cataclismului universal, relatat în Biblie, merită toată atenţia spiritelor elevate. Totuşi, creaţionismul are puţine şanse în faţa acestor spirite „elevate", care sunt marcate/de dezinformare şi prejudecăţi, atunci când este vorba de mesajul Bibliei.

Pentru cercetările care să depisteze fisurile evoluţionismului şi să aducă la lumină date şi dovezi care ar putea duce într-o direcţie mai bună, s-au cheltuit puţini bani. Nu ne mirăm că statele, mass-media şi diverse foruri culturale sunt în general dezinteresate de acest aspect, însă chiar şi marile organizaţii religioase (Biserica,

Sinagoga etc.), care au în multe ţări universităţi proprii, nu par interesate să investească într-o aventură ştiinţifică neconvenţională şi incorectă politic.

Cercetătorii cu adevărat credincioşi sunt extrem de puţini, cercetarea de acest tip este modest susţinută financiar, iar presiunea psihologică este majoră, din toate părţile. În instituţiile ştinţifice, a încerca să sugerezi sau să publici aspecte care ar favoriza creaţionismul este o imposibilitate practică, deşi teoretic se afirmă libertatea academică. Fiecare domeniu al ştiinţei are monştrii lui sacri care au creat şcoală, iar ucenicul trebuie să deprindă ticurile maestrului, altminteri nu mai mănâncă pâine albă. Dependenţa ideologică şi psihologică este mult mai perfidă decât cea politică, deoarece creează iluzia corectitudinii şi a libertăţii de gândire.

Ştiinţa este vaca sacră a omului modern, de aceea există tendinţa să privim cu reverenţă chiar şi ceea ce lasă ea în urmă. Numai termenii „savant" şi „ştiinţă" trezesc toată veneraţia profanilor. Este un prestigiu câştigat pe drept oarecum, dar în mod exagerat şi cu prea mari pierderi.

Cercetare alternativă

Nici un cercetător nu se poate elibera de premise filozofice sau de prejudecăţi faţă de un alt model cosmogonic, doar pentru simplul fapt că este expert în domeniu. Aceasta este o realitate universală şi se aplică atât în religii, cât şi în ştiinţe şi în multe alte domenii.

Premisa mea favorită este că adevărul are în esenţă criterii estetice şi, prin urmare, adevărurile fundamentale trebuie să se armonizeze cu cele mai înalte idealuri de frumos şi drept. Un adevăr pesimist şi neplăcut poate fi adevăr relativ, dar nu adevărul absolut despre principiul generator şi modelator al universului. Aceasta este, dacă vreţi, prejudecata, judecata şi postjudecata mea, de care nu doresc să scap. Modelele cosmogonice în care sensul vieţii şi al suferinţei este nul sau nebulos, în care ideea de dreptate este o simplă opinie, iar iubirea este doar cu puţin mai mult decât chimie organică, pot fi abandonate fără regret, oricât ar părea de ştiinţifice.

Până la urmă, orice filozofie trebuie să satisfacă sensul vieţii individuale, nu doar să justifice existenţa universului şi a speciilor, ca şi cum acestea ar avea vreo importanţă în sine, în afara existenţei individuale.

Revelaţia biblică este singura sursă în care scenariul originilor lumii subliniază combinarea utilului cu binele şi frumosul. Relatarea biblică foloseşte limbajul fenomenologic şi cultural, al aparenţelor fizice şi al modelului cosmologic existent la data scrierii. Dar prin acest limbaj omenesc, imperfect, care se adresează copiilor, oamenilor simpli şi poeţilor, Biblia transmite un mesaj autentic şi adevărat, care se aplică în viaţa practică. Dincolo de acest limbaj, stăruie unele ghicitori teologice şi ştiinţifice (De exemplu: „Descrie Geneza începuturile întregului univers, sau doar începuturile lumii noastre, ca planetă pregătită să susţină viaţa?" „Dacă au fost create stelele în ziua a patra a creaţiei terestre, cum se face că ele au fost vizibile încă de atunci?"). Dar esenţa practică şi etico-religioasă rămâne: Dumnezeul etern a creat lumea în şase zile, fără o altă justificare, decât pentru a fixa un model pentru om, un program de viaţă în care se întâlnesc şi îşi dau sens reciproc: munca şi odihna, profanul şi sacrul, cercetarea şi revelaţia, faptele şi harul.

La încheierea fiecărei zile de lucru a lui Dumnezeu, Creatorul se bucură de rezultate, El „vede" că sunt „bune". Expresia folosită de autor, verbul *ra'a* („a vedea"), combinat cu adjectivul *tov* („bun"), indică, în ebraica veche, ideea de frumuseţe, de „plăcut la privire" (cf. Gn 1:10, 12, 18, 21, 25; 3:6; 49:15; Ex 2:2; Nu 24:1). Tot ce a făcut Dumnezeu la origine este frumos. Şi după atâtea milenii de

degenerare şi sălbăticire, natura încă este frumoasă. La sfârşitul săptămânii Creaţiei, autorul Îl prezintă pe Creator bucurându-Se de toate, ca fiind neînchipuit de frumoase.

Evoluţioniştii resping ca mituri puerile descrierile biblice care nu au explicaţii savante: creaţia lumii în şase zile, modelarea bărbatului din pământ şi a femeii din coasta bărbatului, odihna lui Dumnezeu în ziua a şaptea. Dar aceste aspecte, precum şi multe altele, sunt dovezi ale scopurilor pedagogice ale manierei Creaţiei. Dumnezeul Creator se oferă pe Sine ca model. Acest limbaj dramatic vorbeşte bărbatului şi femeii despre natura şi statutul lor. Până şi prezenţa pomului interzis, are sens perfect, ca o adevărată urnă de vot, un test al fidelităţii. Mai întâi, era în armonie cu cadrul creat: primul cămin a fost o grădină, nu un palat, nici o pădure. Şi apoi, în condiţiile date, acesta era cel mai uşor test posibil.

De la început, Dumnezeu a dat omului natura, nu doar ca mediu, ci şi ca o carte sfântă, o adevărată Biblie, în care Dumnezeu Se descoperă pe Sine. Cercetarea naturii este încă de atunci o datorie sacră a umanităţii. Dar aşa cum mulţi învăţaţi citesc astăzi Biblia într-un cod al scepticismului savant, la fel şi natura este citită într-un cod ateist, sau în cel mai bun caz agnostic. În asemenea condiţii nu este de mirare că se obţin contradicţii şi tentative de armonizare între interpretarea Bibliei şi interpretarea naturii, adică între teologie şi ştiinţă. În orice caz, o tensiune naturală şi sănătoasă între cele două este de preferat unei armonizări nenaturale. Provocarea este pentru ambele părţi.

Un autor spiritual descrie şcoala pe care o făceau Adam şi Eva în paradisul terestru, ca pe o universitate. Când unul dintre studenţi nu înţelegea ceva, îl consulta pe celălalt. Dar când problema îi depăşea pe amândoi, ei consultau fiinţele extraterestre însărcinate cu educaţia lor. Iar aceşti ambasadori ai cerului nu le explicau direct, ci le dădeau doar unele instrucţiuni, arătându-le pe ce cale să meargă pentru a descoperi ei înşişi explicaţia corectă. Această metodă superioară merită folosită şi astăzi, atât în cercetarea naturii, cât şi în cercetarea Bibliei. Astfel ar creşte şansele unei percepţii armonioase a adevărului înregistrat în Scripturi şi a celui înregistrat în fişierele naturii.

Înţelepciunea lui Dumnezeu în Creaţie

În natură există lecţii uluitoare despre Dumnezeu. Unele din ele pot fi înţelese imediat de omul simplu, altele sunt observabile de cei înarmaţi cu aparatură şi cunoştinţe moderne. O mulţime de detalii ale realităţii vizibile şi invizibile răspund în mod individual şi sinergic de posibilitatea existenţei şi a vieţii. Arno Penzias, un cercetător care a luat premiul Nobel pentru fizică în 1978 , afirma că „astronomia ne conduce la un eveniment unic, un univers care a fost creat din nimic, cu un foarte delicat echilibru necesar pentru a oferi exact condiţiile care se cer pentru a permite viaţa, şi anume unul care are la bază un plan (s-ar putea zice chiar 'supranatural'). Astfel că observaţiile ştiinţei moderne par să ducă la aceleaşi concluzii ca şi intuiţia veche de secole.”

Într-adevăr, faptul că pământul are o anumită dimensiune şi o anumită poziţie în sistemul solar; că luna are exact dimensiunile şi distanţa de la pământ necesare, pentru a stabiliza, prin gravitaţia ei, rotaţia pământului; că soarele are exact masa, compoziţia şi dimensiunile care fac posibilă existenţa vieţii pe pământ; că avem un anumit loc în galaxie şi nu altul, că atmosfera pământului are o anumită compoziţie şi nu alta, şi că este o atmosferă limpede; toţi aceşti factori şi mulţi alţii răspund nu numai de posibilitatea pământului de a fi locuit, ci şi de posibilitatea pământenilor de a cerceta universul.

Toate observaţiile de acest gen, care în logica normală trădează existenţa unei Inteligenţe infinite care a pus un rost în toate lucrurile, sunt explicate de naturalişti ca fiind simple coincidenţe, rezultatul unor forţe oarbe care ţin de legile statistice. Dar tot ce se ştie despre aceste legi este că au limitele lor şi că ele nu pot explica o evoluţie cu sens, nici salturi spre niveluri superioare. Există limite ale variaţiei, limite impuse de legi care nu permit o explicaţie evoluţionistă generalizată. Nu avem date care să ne conducă în mod obligatoriu la un model evoluţionist pentru a explica existenţa universului şi a vieţii. Şi dacă atâtea specii sunt adaptate până astăzi condiţiilor, unele neavând ochi (multe specii de viermi), altele reproducându-se asexuat (multe plante, protozoarele, hidrele, chiar şi unele insecte), ce nevoie stringentă ar fi putut crea ochiul sau diferenţierea sexuală ?

Paul Lueth remarca (într-o carte publicată în România comunistă!), că există atâtea „fenomene care nu pot fi explicate prin trecutul speciei, de exemplu: numai la om puiul ce se naşte rupe părţi din ţesuturile materne odată cu membranele oului... La animale această particularitate nu există. Animalele nasc fără riscuri, chiar şi maimuţele superioare. Ce înseamnă această inovaţie a naturii? Nu ştim.” Pe marginea citatului, îmi notasem, acum trei decenii, referinţa la Geneza 3:16-17 („Îţi voi spori suferinţa purtării sarcinii; cu durere vei naşte copii...”).

Nebunia evoluţionismului creştin

În aceleaşi vremuri de dominaţie ateistă, academicianul Ştefan Milcu şi colaboratorii, în cartea *Omul şi civilizaţia*, remarcau următoarele: „Inteligenţa nu a mai crescut din neolitic.” (p. 51). „Numărul fosilelor paleoantropologice este mult prea mic şi deseori redus la fragmente greu de studiat. Necunoscutele pe care le-a lăsat istoria terţiară a hominidelor sunt atât de numeroase, încât Simpson remarca (în 1965), cu ironie, că singurul fapt bine stabilit în paleontologie este că nimeni nu poate fi strămoşul propriilor săi bunici. Afirmaţia reflectă totuşi situaţia paleontologiei şi, deşi pare ciudat, îşi păstrează încă întreaga ei valoare.” (p. 67). „În paleontologie era şi este încă un haos, iar în taxonomie, totul depindea de voinţa descoperitorului. Clasificarea hominidelor s-a făcut pe criterii cu totul arbitrare.” (p. 68) „Aceste discuţii ne arată cât de mari şi de numeroase sunt incertitudinile evoluţiei umane. Iată de ce Leakey spunea (în 1965) că peste câţiva ani ne vom da seama cât de puţin ştim despre originea şi evoluţia omului. Cu siguranţă că această remarcă este suficientă pentru a ne face să privim cu multe rezerve chiar şi certitudinile de până acum.” (p. 81).

Deşi avem puţină *ştiinţă* reală cu privire la aceste realităţi, avem multe certitudini. În general, nouă muritorilor nu ne place să recunoaştem că nu ştim. Unul dintre marii fizicieni, Robert Jastrow, scria cu oarecare amărăciune (1978): „Ar putea exista o explicaţie sănătoasă a naşterii universului nostru; dar dacă există, ştiinţa nu poate descoperi o asemenea explicaţie. În urmărirea trecutului, omul de ştiinţă se opreşte la momentul Creaţiei. Aceasta este o dezvoltare peste măsură de stranie, şi neaşteptată de nimeni decât de teologi. Ei au acceptat întotdeauna cuvântul Bibliei. [...] Ne-ar plăcea să continuăm cercetarea aceasta mai departe în trecut, dar există o barieră de netrecut pentru progresul oricărei cercetări. Nu este vorba de încă un an de lucru, nu este vorba de încă un deceniu, de noi măsurători sau de o teorie mai bună; în momentul acesta pare ca şi cum ştiinţa nu va putea niciodată să ridice vălul de deasupra misterului Creaţiei. Pentru omul de ştiinţă care a trăit prin credinţa în puterea raţiunii, povestea se sfârşeşte ca un coşmar. El a escaladat munţii ignoranţei; el este gata să cucerească piscul cel mai înalt; şi când, în sfârşit, reuşeşte să se ridice pe ultima stâncă, este salutat de un grup de teologi care aşteptau acolo de secole.”

În acord cu aceste remarci, Arthur Schawlow, un alt mare fizician, premiant Nobel (1981) afirma: „Mi se pare că atunci când se confruntă cu minunile vieţii şi ale universului, cineva trebuie să se întrebe „de ce?" şi nu doar „cum?". Singurele răspunsuri posibile sunt religioase... Eu găsesc o nevoie de Dumnezeu în univers şi în propria mea viaţă."

Asemenea comentarii încurajează pe un credincios, dar faptul că un naturalist afirmă credinţa în Dumnezeu, nu este în mod necesar o pledoarie pentru Dumnezeul Creator al Genezei. Mulţi asemenea cercetători, precum şi un număr crescând de teologi contemporani sunt împăcaţi cu ideea că evoluţionismul este metoda creatoare a lui Dumnezeu. Pe lângă faptul că teoriile de acest gen nu pot fi armonizate în mod cinstit cu Biblia, ele sunt mai monstruoase decât evoluţionismul pur, ateist; sunt complet inestetice şi neplauzibile.

Acceptarea evoluţionismului în teologia creştină nu explică mai bine lumea decât creaţionismul pur. În schimb, aceste modele implică existenţa morţii, a suferinţei şi a nedreptăţii, a răului, ca fiind incluse de Creator în metodologia Lui, fără nici o explicaţie rezonabilă. Versiunile acestea evoluţioniste nu fac decât să propună imaginea unui Dumnezeu monstruos, care nu este interesat de fericirea creaturii. Dacă pentru răul real din lume, Biblia ne oferă atât explicaţii rezonabile, cât şi speranţe de salvare, pentru răul implicat de evoluţionismele imaginare nu ni se dă nici o speranţă şi nici o explicaţie.

Mitologizarea capitolului Creaţiei din Geneză nu desfiinţează doar rostul săptămânii şi al repausului săptămânal, care au origine exclusiv religioasă, ci subminează grav şi iremediabil credibilitatea şi autoritatea Bibliei în ce priveşte toate celelalte referiri la acte supranaturale. După ce ai modificat genetic Geneza, Apocalipsa nu mai are nevoie de nici o altă catastrofă; Evanghelia, cu naşterea lui Iisus, cu moartea şi învierea Lui, nu mai sunt decât legende pioase, iar mântuirea, o speranţă deşartă pentru spiritele slabe!

Cine este mai tare?

Ştim că existenţa universului depinde de constante fizice fin echilibrate: constanta gravitaţională, echilibrul forţelor nucleare, valorile electromagnetismului, etc. Dacă doar una din aceste constante ar fi foarte puţin diferită, universul nu ar putea exista. Interesant este însă, că forţele cele mai puternice au fost încătuşate de Creator la nivelul microcosmosului, în lumea atomică şi subatomică, în schimb gravitaţia, cea mai slabă forţă, a fost desemnată de Creator să domine universul. Pentru mine, aceasta este o parabolă a superiorităţii binelui, a principiului dragostei creştine, a adevărului creaţionist; o promisiune a victoriei celor care par slabi în lumea aceasta.

Circula în anii comunismului următoarea anecdotă. La o universitate din Moscova, studenţii asistau la lecţia de evoluţionism. Profesorul argumenta că indivizii cei mai adaptaţi, cei mai tari, supravieţuiesc, iar ceilalţi sunt sortiţi dispariţiei. Studentul Feodor însă ridică mâna şi întreabă: „Tovarăşe profesor, dar ce facem cu oaia?" „Care oaie?" „Mă gândeam şi eu..., înainte ca omul să devină om şi să domesticească oaia, cum se face că oaia a supravieţuit, în mijlocul atâtor prădători?"

La fel, cartea Apocalipsei descrie pe marii protagonişti ai luptei dintre cele două specii spirituale din univers ca fiind Mielul şi Fiara. Apocalipsa afirmă cu certitudine că Mielul şi cei ce sunt de partea Lui vor învinge Fiara şi pe cei ce sunt de partea ei. Credinţa biblică a omului religios, care adesea este sau poate părea puerilă şi jalnică, se va dovedi în cele din urmă mai tare decât ştiinţa arogantului care nu-şi vede lungul limitelor. Ba chiar şi în religie, nu teologia va avea ultimul cuvânt, nici măcar credinţa şi speranţa, ci dragostea – forţa care pare cea mai slabă.

«Dumnezeu a ales lucrurile „proaste” din această lume, ca să le facă de ruşine pe cele „deştepte”; a ales lucrurile „slabe”, ca să le facă de ruşine pe cele „tari”; a ales lucrurile „de nimic” şi „dispreţuite” ale lumii, ba încă chiar lucrurile care nu sunt, ca să le nimicească pe cele care sunt » (1Cor 1:27-28). De aceea, creaţionismul este sortit să învingă, şi în ciuda instalării evoluţionismului în academie, în şcoală şi chiar în Biserică, adevărul biblic, atât de serios provocat astăzi, va învinge.